

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНСТИТУТУ БАНКРУТСТВА В УКРАЇНІ

О. М. КРАВЦОВА, кандидат економічних наук

(Донецький університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського)

Анотація. Досліджено рівень ефективності інституту банкрутства в Україні за рейтингом ведення бізнесу «Doing Business», за кредитними рейтингами України. Доведено, що критерії ефективності банкрутства, встановлені регуляторними актами, є недосконалими, відсутня загальнодоступна офіційна статистична звітність для проведення моніторингу. Встановлено, що тривалість, вартість процедури банкрутства, коефіцієнт стягнення боргів в Україні є одними із найнижчих у світі.

Ключові слова: ефективність інституту банкрутства, антикризове управління, кредитний рейтинг, державне регулювання, неплатоспроможність, індикатори рейтингу.

У ринкових умовах інститут банкрутства у кожній країні розглядають як невід'ємний елемент у складі її національної економіки. Саме механізм банкрутства, який являє собою комплекс економічних і організаційних заходів, що дозволяють оздоровити підприємство або у разі доведеної неможливості, найбільш безболісно та цивілізовано його ліквідувати, у межах правового поля, має регулювати кількість господарюючих суб'єктів, замінювати неефективних власників на ефективних, сприяти підвищенню конкурентоспроможності підприємств і економіки загалом. Проте часто такий механізм не спрацьовує у потрібному напрямку, виявляє нові проблеми та спричиняє непередбачувані наслідки, що зумовлює актуальність дослідження питань ефективності інституту банкрутства.

Питаннями дослідження природи банкрутства й ефективності інституту банкрутства в Україні займалися відомі науковці І. А. Бланк, О. О. Терещенко, Л. О. Лігоненко, М. Г. Чумаченко та інші, в Росії – О. Г. Дорохіна [1], Т. О. Рудакова [2] та ін. Проте процеси глобалізації та наслідки світової кризи потрібно досліджувати, а саме: питання ефективності інституту банкрутства, виробки критеріїв оцінювання та виявлення причин його недостатньої ефективності в умовах конкретної національної економіки.

Мета статті – дослідження стану ефективності інституту банкрутства в Україні.

З метою розв'язання проблеми були поставлені такі завдання:

розглянути особливості правового статусу українського законодавства про банкрутство, стан його розвитку та вплив на ефективність інституту банкрутства;

- виявити кредитні рейтинги кредитоспроможності України;

- проаналізувати причини низької ефективності інституту банкрутства за даними оприлюдненого регуляторного акта;

- дослідити рівень ефективності інституту банкрутства в Україні за даними рейтингу ведення бізнесу «Doing Business».

Правове поле, у якому здійснюються процедури банкрутства, визначається спеціальними нормами Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», відповідно до п. 2. ст. 2 якого він «має пріоритет перед іншими законодавчими актами України у регулюванні відносин, пов'язаних із банкрутством суб'єктів підприємницької діяльності, за винятком випадків, передбачених цим Законом» [3]. Виняток становлять справи про визнання неплатоспроможним (банкрутом) банку, про визнання емітента іпотечних облігацій неплатоспроможним (банкрутом), казенні підприємства-

юридичні особи, відносно яких банкрутство не застосовується. Отже, з юридичного погляду, спеціальні норми належать до окремих інститутів галузі права і регламентують певний вид відносин з урахуванням їх особливостей, мають пріоритет над загальними нормами права. Зауважимо, що особовий статус Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» у старій редакції (до 2011 р.) було окреслено у його прикінцевих положеннях, у новій редакції – винесено на початок, у статтю 2.

Перманентність процесу вдосконалень діючого законодавства з питань банкрутства пояснюється намаганням уникнути недоліків, які виявляються у ході практичного використання його норм. До таких недоліків слід віднести: використання законодавства про банкрутство для рейдерських захоплень з метою сумнівного перерозподілу власності; для поглинання крупним бізнесом малих підприємств-конкурентів; для швидкої ліквідації фіктивних фірм, які було створено для разових операцій з переведення коштів до офшорних зон і податкових гаваней; підгонки сум відшкодування податку на додану вартість з державного бюджету, таким чином завдавали значних втрат держбюджету. Вказані недоліки інституту банкрутства стосуються не лише внутрішніх проблем країни, вони впливають на створення загальної атмосфери підприємництва в країні, а також на її міжнародні рейтинги.

У міжнародній практиці прийнято присвоювати емітентам кредитні рейтинги, які

враховують кредитоспроможність емітентів, тобто їх здатність своєчасно погашати борги, так оцінюється ризик банкрутства. Як емітент розглядають компанії, муніципалітети, навіть держави, якщо вони проводять розміщення боргових цінних паперів (облігацій, векселів тощо). Оцінка рейтингу проводиться за допомогою методів аналізу кредитоспроможності на основі минулої і поточної фінансової історії емітенту, розкритої в публічних джерелах, на основі оцінок розміру власності та взятих фінансових зобов'язань.

Найвпливовішими світовими рейтинговими агентствами вважаються: Fitch, Moody's та Standard & Poor's, незважаючи на те, що вони іноді піддаються критиці. Кожне агентство кредитних рейтингів для оцінювання ризиків банкрутства використовує власну шкалу рейтингів, зазвичай, найвищий рейтинг – AAA, потім за зменшенням: AA, A, BBB і далі. Найнижчий кредитний рейтинг позначається буквою D, що означає дефолт, тобто неплатоспроможність. Рейтинги, що знаходяться в діапазоні від AAA до BBB, вважаються інвестиційними, інші – не інвестиційними. У табл. 1 показано кредитний рейтинг України станом на 16.04.2013 р.

З табл. 1 видно, що кредитні рейтинги України B і B2, за оцінкою Fitch, Standard & Poor's та Moody's (у довгостроковому періоді), є деякою мірою спекулятивними, показують істотно недостатній рівень кредитоспроможності, наявність значного кредитного ризику при виплаті фінансових зобов'язань, високий

Таблиця 1

Кредитний рейтинг України станом станом на 16.04.2013 р.

Рейтингове агентство	Тип рейтингу	За шкалою	Характеристика рейтингу	Оцінка рейтингу
Standard & Poor's	довгостроковий	B	Емітент платоспроможний, але несприятливі економічні умови найімовірніше негативно вплинуть на його можливість та готовність здійснювати виплати за боргами	Спекулятивні рейтинги (існують ризики)
Standard & Poor's	короткостроковий	B		
Fitch	довгостроковий	B		
Fitch	короткостроковий	B2		
Moody's	довгостроковий	B2		
Moody's	короткостроковий	NP		

ступінь залежності від стійкої та сприятливої ділової та економічної кон'юнктури. Рейтинг NP (Not Prime), присвоєний Україні рейтинговим агентством Moody's у короткостроковому періоді, характеризує низьку кредитну якість зобов'язань, сумніви щодо виконання короткострокових фінансових зобов'язань. Цілком вірогідно, що під впливом світової кризи кредитний рейтинг України може знизитися.

Вважаємо, що кредитоспроможність країни загалом складається також із кредитоспроможності окремих суб'єктів господарювання. Інститут банкрутства включає в себе елемент державного регулювання, отже, ефективність інституту банкрутства можна оцінювати з позицій інституціональної ефективності, використовуючи критерії ефективності державного управління у сфері банкрутства.

Існує думка російських учених про те, що ефективність державного регулювання банкрутства виявляється через певні соціально-економічні результати, оцінюваними у кількісному та якісному вираженні. Результати узагальнень досліджень такі [1, 2]:

1. Кількісний показник ефективності інституту банкрутства в країні характеризується відсотком відношення вимог кредиторів, які були задоволені за рахунок майна боржника, до загальної суми вимог кредиторів, які мають бути задоволені до початку розрахунків з кредиторами. Справедливо зауважено, що такі показники слід окремо розраховувати по процедурі санації, яка є основною реабілітаційною процедурою боржника, і за процедурою ліквідації, у якій майно боржника остаточно розпродається. Додамо, що у такому випадку процедура розпорядження майном випадає з кола розрахунків, оскільки у цій процедурі конкурсні вимоги кредиторів зовсім не задовольняються, діє мораторій, а погашаються вимоги поточних кредиторів.

2. Якісний показник ефективності інституту банкрутства в країні на макрорівні, який відображає стабільність майнового обороту і позитивну динаміку соціально-економічного розвитку суспільства. Слід підкреслити, що цей показник має оцінюватися комплексно, що потребує розробки конкретних критеріїв, наприклад, кількість ліквідованих суб'єктів

господарювання і відсоток ліквідованих у процедурі банкрутства; кількість працівників, звільнених через ліквідацію підприємств, і відсоток звільнених у процедурі банкрутства (хоча санаційні заходи також можуть передбачати оптимізацію і скорочення штату); кількість містоутворюючих підприємств, що визнані банкрутами, з них – кількість ліквідованих тощо.

3. Якісний показник ефективності інституту банкрутства в країні, що проявляється на мікрорівні, характеризує стабілізацію фінансового стану боржника, який перебував у процедурі банкрутства, динаміку його основних техніко-економічних показників (нарощування обсягів виробництва та реалізації, підвищення продуктивності праці, збереження продуктивної зайнятості, робочих місць), покращення платіжної дисципліни (своєчасність сплати заробітної плати, податків і платежів, безперервність господарських зв'язків з контрагентами) тощо.

4. Ефективність інституту банкрутства в країні також оцінюється за ефективністю роботи арбітражних керуючих – ліцензованих спеціалістів у сфері банкрутства, за ступенем виконання ними у певний термін своїх обов'язків із мінімальними затратами, «добросовісні і розумні дії в інтересах боржника, кредиторів і суспільства» [2].

Отже, критерії ефективності мають бути закладені в основу стратегічної мети політики у сфері банкрутства, виражатися у законодавстві з банкрутства, реалізовуватися через підзаконні акти та не заперечуватися іншими законами.

Виокремлюють пасивну захисну, пасивну наступальну, активну захисну, активну наступальну антикризову політику, функції держави у межах якої якісно збільшуються [4]:

- пасивна захисна – держава обмежується здійсненням контролю за застосуванням законодавства і протидією фіктивному, навмисному банкрутству, фактам доведення до банкрутства, використання інституту банкрутства в корисливих цілях (мінімальний набір функцій);

- наступальна пасивна – мінімальний набір функцій і сприяння зростанню економіч-

ної активності та надання можливості реабілітації, але без активного втручання у конкретні відносини;

- активна захисна – попередні функції та державне регулювання щодо пом'якшення негативних соціальних наслідків застосування процедур банкрутства, додатково у сфері трансграничного банкрутства – політика протекціоністського захисту вітчизняного виробника;

- активна наступальна – держава виконує усі попередньо вказані функції, при цьому вплив держави на розв'язання проблем суб'єктів господарювання є найбільшим.

Якщо до початку світової кризи йшла мова про чітке розмежування видів державної антикризової політики, то наразі держави віддають перевагу використанню активної наступальної політики при формуванні інституту банкрутства, щоправда, з урахуванням обмежень, які накладаються з боку міжнародних валютно-кредитних і фінансових організацій.

Критерії ефективності інституту банкрутства в Україні виокремлені на підставі аналізу повідомлення про оприлюднення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України з питань банкрутства» та відповідної пояснювальної записки, які були розміщені 14.05.2012 р. на офіційному сайті Мінюсту України відповідно до ст. 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» та з метою обговорення і отримання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань. Необхідність змін у законодавстві про банкрутство у цьому регуляторному акті обґрунтована так: «на даний час процедура банкрутства в Україні є надмірно тривалою через невизначеність граничних (максимальних) строків для реалізації окремих прав та обов'язків учасників процесу. В результаті, коефіцієнт погашення вимог у процедурі банкрутства залишається заниженим» [5]. Отже, основним критерієм ефективності інституту банкрутства в Україні, на думку Міністерства юстиції України, вважається коефіцієнт погашення вимог у процедурі банкрутства, проте наразі немає ніяких вітчизняних методичних розробок щодо розрахунку зазначеного показ-

ника, а інформація про процедури банкрутства є закритою. Згідно із наказом Міністерства юстиції України від 15 вересня 2011 р. № 3018/5 «Про затвердження Положення про Єдиний реєстр підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство» право доступу до інформації щодо боржників, яка міститься в Єдиному реєстрі підприємств, у повному обсязі мають Держатель (Міністерство юстиції України) через Департамент нотаріату, банкрутства та функціонування центрального засвідчувального органу, а також адміністратор Єдиного реєстру підприємств і його філії. Територіальні органи з питань банкрутства мають доступ виключно до тих боржників, державна реєстрація яких як суб'єктів підприємницької діяльності проведена на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці України. Отримати інформацію іншому користувачеві можна лише за обґрунтованим запитом у вигляді інформаційної довідки або витягу стосовно однієї особи виключно на платній основі (за пошук з видачею скороченого витягу – в розмірі 170,00 грн, за пошук з видачею повного витягу – 221,00 грн) [6, 7].

Про оцінювання продекларованої у повідомленні зменшеної можливості зловживань під час упровадження у справі про банкрутство – також ані слова, хоча кількість зловживань у процедурі банкрутства проконтролювати можна за кількістю справ, які були порушені стосовно арбітражних керуючих.

У вказаному документі основною причиною низької ефективності інституту банкрутства в Україні визнано затягування процедури через:

1. «відсутність узгодженої позиції на зборах кредиторів і комітету кредиторів суб'єктів управління об'єктами державної власності, державної податкової служби, Пенсійного фонду та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування під час прийняття рішень на комітеті кредиторів боржника» [5];

2. «зупинення розгляду господарськими судами справ про банкрутство у зв'язку з оскарженнями ухвал в апеляційному та касаційному порядку» [5].

Проаналізуємо кожну з цих причин. У процедурі банкрутства власники боржника мають враховувати рішення, прийняті комітетом кредиторів, а при ліквідації – взагалі повноваження власника переходять до фактичних власників майна – кредиторів. В українських реаліях основними кредиторами боржників є державні податкові інспекції Міністерства доходів і зборів України, органи соціального страхування, які в ході прийняття рішень (за погодженням із керівництвом структури) займають нейтральну позицію «утримались» у письмовій формі або в усній формі – «як вирішить суд», хоча більшість питань має вирішуватися саме комітетом кредиторів. Так, це призводить до затягування процедури, з економічного погляду – до подорожчання процедури, адже, якщо боржник не веде виробничої діяльності, то, як мінімум, арбітражний керуючий має забезпечити збереження майна боржника, отже, утримувати необхідний штат робітників. У результаті накопичуються витрати на обслуговування процедури банкрутства. Іноді через невирішеність деяких питань на рівні законодавства процедура «заморожується». Наприклад, декілька років поспіль діяв мораторій на ліквідацію державних підприємств, проте держава не фінансувала забезпечення збереження свого майна усі ці роки, унаслідок витрати, що накопичилися за цей період, можуть перебільшити вартість майна боржника, кредиторам взагалі немає сенсу обирати активну позицію, адже вони нічого не отримують. Про ефективність дій арбітражного керуючого не йдеться, бо він має безкоштовно працювати сам і докласти зусилля для того, щоб безкоштовно організувати збереження майна – охороняти активи працівники будуть без своєчасного отримання поточної зарплати, розраховуючи на майбутній продаж цих активів. Друга причина – процедура банкрутства зупиняється, якщо питання у справі вирішується в апеляційному або касаційному судах. У банкрутстві, як ніде інде, проявляється конфлікт інтересів учасників справи. Відомо, що апеляційні та касаційні провадження потребують часу на їх вирішення. Якщо у цей період у процедурі банкрутства будуть прийняті кроки до задоволення інтересів будь-якої сторони, напри-

клад, грошові кошти, отримані від реалізації майна боржника, будуть сплачені кредиторам, чиї права наразі оскаржуються, чи покращить це ефективність процедури? Результатом буде новий судовий розгляд справи.

Отже, запропоновані едосконалення процедур банкрутства у вигляді скорочення їх тривалості та введення заборони на їх продовження виявляються вельми сумнівними та неопрацьованими практикою.

Відстеження результативності цих пропозицій має проводитися відповідно до Методики відстеження результативності регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України 11 березня 2004 р. № 308, шляхом оцінки таких показників: дат порушення і закінчення справи про банкрутство; кількості затверджених господарським судом та виконаних планів санації; кількості укладених мирових угод у справах про банкрутство. Такий аналіз слід проводити «через рік після набрання чинності актом або більшістю його положень, але не пізніше ніж через два роки, якщо рішенням регуляторного органу, який прийняв цей акт, не встановлено більш ранній строк, з метою оцінки ступеня досягнення цим актом визначених цілей. Установлені кількісні та якісні значення показників результативності акта порівнюються із значеннями аналогічних показників, що встановлені під час базового відстеження» [8]. Результати базового відстеження не були опубліковані на офіційному веб-сайті в мережі Інтернет Міністерства юстиції України, як очікувалося.

Метою оприлюдненого регуляторного акта було «сприяння покращенню позиції України за показником «закриття бізнесу» у рейтингу «Ведення бізнесу» [5].

Проаналізуємо цей рейтинг. Рейтинг Світового банку «Doing Business» за легкістю ведення бізнесу складається в рамках доповіді «Ведення бізнесу» Світового банку [9]. У ньому країни ранжуються за легкістю ведення бізнесу, на перших місцях знаходяться економіки з найбільш сприятливими умовами для ведення бізнесу. Індекс являє собою середній показник країни за десятьма субіндексами, кожен з яких має рівну питому вагу, табл. 2.

Таблиця 2

Позиція України у рейтингу ведення бізнесу «Doing Business» 2009–2014 рр. [10, 11]

Параметр	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Складність ведення бізнесу, загальна оцінка	145	147	149	152	137	112
За субіндексами:						
започаткування бізнесу	128	136	118	116	50	47
реєстрація власності	140	160	165	168	158	97
сплата податків	180	181	181	183	168	164
підключення до мережі електропостачання			169	170	170	172
виконання зобов'язань за контрактом	48	43	44	44	45	45
банкрутство (закриття бізнесу, вирішення неплатоспроможності)	143	145	158	158	157	162
отримання кредиту	28	30	21	23	24	13
дозвільна система у будівництві	179	181	182	182	186	41
зовнішня торгівля	121	139	136	144	148	148
захист прав інвесторів	142	108	108	114	127	128

Отже, позиція України за рейтингом ведення бізнесу покращилася: 137 місце у «Doing Business-2013» та 112-те місце у «Doing Business-2014». Але за показником «Банкрутство (закриття бізнесу, вирішення неплатоспроможності)» рейтинг погіршився: з 157-го місця Україна перемістилася на 162-ге місце, отже проведені реформи у законодавстві про

банкрутство не покращили його ефективність.

Значення індикаторів, використовуваних для формування субіндексу «Банкрутство (закриття бізнесу, вирішення неплатоспроможності)» підтверджують низький рівень ефективності інституту банкрутства в Україні (табл. 3).

Таблиця 3

Індикатори, що формують рейтинг «Банкрутство (закриття бізнесу, вирішення неплатоспроможності)», позиція України в рейтингу «Doing Business-2014» [11]

Індикатор	Україна	Європа та Центральна Азія	ОЕСР
Час (у роках) – середня тривалість ліквідації підприємства	2,9	2,3	1,7
Вартість (відсотків від середньодушового доходу) – середні витрати на процедуру банкрутства, у відсотках вартості майна боржника	42	13	9
Коефіцієнт стягнення (центи на долар), %	8,2	37,1	70,6

Середня тривалість ліквідації підприємства в Україні становить 2,9 роки і не дуже відрізняється від середнього рівня регіону Європи та Центральної Азії – 2,3 роки, але на цілий рік перевищує середній рівень часу по країнах з високим доходом на душу населенням, що входять до Організації економічного спів-

робітництва і розвитку (ОЕСР) – 1,7 року. Процедура ліквідації в Україні занадто дорога: її вартість перевищує середні витрати на процедуру банкрутства у регіоні Європи та Центральної Азії утричі, та показник по країнах ОЕСР – майже у п'ять разів. Коефіцієнт стягнення, який показує відсоток повернен-

ня коштів, тобто скільки центів на один долар вдається стягнути кредиторю з боржника, в Україні становить 8,2 цента/долар, що у 4,5 рази менше за рівень стягнення по регіону Європи та Центральної Азії, у 8,6 рази менше за рівень по країнах ОЕСР.

Незважаючи на те, що законодавство про банкрутство в Україні має особливий статус спеціального закону, ефективність інституту банкрутства залишається низькою. Кредитні рейтинги України свідчать про значний ризик при виплаті фінансових зобов'язань, залежність від стійкої та сприятливої ділової та економічної кон'юнктури. Аналіз запропонованих критеріїв ефективності банкрутства, проведений за регуляторним актом, показав їх недосконалість, неможливість здійснювати моніторинг показників через відсутність загальнодоступної офіційної статистичної звітності та не відпрацьованість альтернативних джерел інформації в Україні. Проведені зміни у законодавстві про банкрутство в Україні не призвели до покращення позиції України за показником «Банкрутство (закриття бізнес, вирішення неплатоспроможності)» у рейтингу «Ведення бізнесу», отже не сприяли підвищенню ефективності інституту банкрутства. Тривалість, вартість та коефіцієнт стягнення – індикатори, що формують рейтинг, в Україні залишаються одними з найнижчих у світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дорохина Е. Г. Эффективность управления в системе банкротства / Е. Г. Дорохина // Развитие законодательства на современном этапе: доклады и сообщения : VIII Междунар. науч. конф., Москва, 17 апр. 2008 г. : тезисы докл. – М. : РГГУ, 2008. – С. 352–358.
2. Рудакова Т. А. Эффективность антикризисного управления в процедурах банкротства [Електронний ресурс] / Т. А. Рудакова, О. Ю. Рудакова // Экономист. – Режим доступа: <http://journal-aael.intelbi.ru/main/wp-content/uploads/2011/05/Т.А.-Рудакова-О.Ю.-Рудакова.pdf>. – Назва з екрана.
3. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом [Електронний ресурс] : Закон України від 14.05.1992 р. № 2343-ХІІ, станом на 18.01.2013 р. / офіц. веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>. – Назва з екрана.
4. Чонаева Г. В. Регулирование процедур банкротства предприятий как элемент антикризисной политики государства : дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Чонаева Г. В. – М., 2004. – 180 с.
5. Міністерство юстиції України [Електронний ресурс] : офіц. веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/40156>. – Назва з екрана.
6. Про затвердження Положення про Єдину базу даних про підприємства, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство [Електронний ресурс] : Наказ Мініюсту України від 15.09.2011 р. № 3018/5 : станом на 18.01.2013 р. / офіц. веб-сайт Міністерства юстиції України. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/42783>. – Назва з екрана.
7. Про встановлення розміру плати за пошук у Єдиному реєстрі підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство, інформації з видачею про це витягу [Електронний ресурс] // Наказ Мініюсту України від 10.10.2011 р. № 3142/5 : станом на 07.09.2012 р. / офіц. веб-сайт Міністерства юстиції України. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/42785> – Назва з екрана.
8. Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта [Електронний ресурс] // Постанова КМУ від 11.03.2004 р. № 308 : станом на 10.12.2012 р. / офіц. веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/308-2004-p>
9. Топ-рейтинг [Електронний ресурс] : веб-сайт. – Режим доступу: <http://top-rating.info/catalog/1/532/>. – Назва з екрана.
10. Всемирный Банк [Електронний ресурс] : офіц. веб-сайт. – Режим доступу: <http://russian.doingbusiness.org/data/exploreconomies/ukraine>. – Назва з екрана.

Е. М. Кравцова, кандидат экономических наук (Донецкий национальный университет экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского). **Эффективность института банкротства в Украине.**

Аннотация. Исследован уровень эффективности института банкротства в Украине по рейтингу ведения бизнеса «DoingBusiness», по кредитным рейтингам Украины. Доказано, что критерии эффективности банкротства, установленные законодательными актами, являются несовершенными, отсутствует общедоступная официальная статистическая отчетность для проведения мониторинга. Установлено, что продолжительность, стоимость процедуры банкротства, коэффициент взыскания долгов в Украине являются одними из самых низких в мире.

Ключевые слова: эффективность института банкротства, антикризисное управление, кредитный рейтинг, государственное регулирование, неплатежеспособность, индикаторы рейтинга.

O. M. Kravtsova, Cand. Econ. Sci., associate professor (Donetsk national university of economics and trade named after Mykhayilo Tugan-Baranovsky). **Efficiency of the institute of bankruptcy in Ukraine.**

Summary. Investigated level of effectiveness of the Institute of insolvency in Ukraine according to the rating «Doing business», by credit ratings of Ukraine. It is proved that the criteria of efficiency of bankruptcy established by laws are imperfect, there is no publicly available official statistical reporting for monitoring. It is established that the duration, cost of bankruptcy procedure, the recovery rate in Ukraine are one of the lowest in the world.

Keywords: efficiency of the institution of bankruptcy, crisis management, credit rating, state regulation, insolvency, indicators rating.